

לפני כחודשיים התפרסמה בעיתונות פרשת שחיתות חמורה בלשכת משרד הפנים במזרח ירושלים, אותה לשכה בה מרוכזות כל הבקשות לאיחוד משפחות בין תושבי השטחים לבין תושבי מזרח ירושלים. בעלי קשרים או בעלי ממון יכלו לקבל המבוקש - איחוד משפחות ומכאן תושבות קבע בישראל - במהירות ומתוך עצימת עין גמורה לכל פרמטר אחר.

משהתפוצצה פרשה זו הושעו מעבודתם מנהל הלשכה ורבים מהפקידים. כמו כן הושעה מעבודתו ראש מינהל האוכלוסין בישראל. אולם, בד בבד עם עשיית סדר חדש בלשכה, הוטל קיפאון על כל הליכי העבודה ונמסר לנו כי אין כל התקדמות בטיפול בבקשות האחמ"ש. היום, כמו לפני חודשים רבים, טרם סיימו שם הטיפול בבקשות איחוד משפחות שהוגשו עד 6/94. לטענתנו, כל עוד אין מפרסמים ברבים הקריטריונים הברורים למתן איחוד משפחות, וכל עוד ממשיכים לפעול עפ"י תקנות חסויות, בעמימות גמורה, הרי שדבר לא השתנה מבחינה מהותית. הקואליציה של ארגוני ז"א, וביניהם המוקד, קוראות למשרד הפנים לגבש מדיניות ברורה ולפרסמה, כדי שניתן יהיה לפעול בגלוי, כחוק ובהגינות.

איחוד משפחות - גדה

בנובמבר 1992 - בתשובה ל-64 עתירות בנושא רשיונות ביקור לבני משפחות של תושבי השטחים ואיחוד משפחות (56 מתוך העתירות הוגשו מטעם המוקד) הושג הסכם הבג"צ (המרחיב גבולות ההסכם הקודם מיוני 1990) לפיו: יקבלו המבקרים, קרובי משפחה מדרגה ראשונה, הארכות של 6 חודשים לרשיונות ביקורם, והם זכאים לחיות כאן, לצד התושבים - כל זאת למבקרים שנכנסו לאזור עד 31.8.92.

ב-22.8.93 הודיעה פרקליטות המדינה - בתשובה ל-20 עתירות נוספות, רובן מטעם המוקד, - על הרחבה נוספת של הסכם הבג"צ, שיכלול מבקרים שנכנסו עד 22.8.93, ושהם קרובי משפחה מדרגה ראשונה של תושבים. בהודעה זו נכללו גם שינויים עקרוניים במדיניות מדינת ישראל בנושא איחוד משפחות:

* נישואין הוכרו זאת לראשונה כקרטיריון לגיטימי למתן מעמד של תושבות קבע מכוח איחוד משפחות. עד כה היו הקריטריונים הנוהגים: טעם הומניטרי (שמעולם לא הוגדר) וטעם מימשלי.

* המכסה השנתית לאיחוד משפחות הועמדה על 2000 בקשות לשנה (עד אז - עד כ-1000 לשנה)

בפברואר 1994 נפגשו נציגי הקואליציה של ארגוני ז"א (ובכללם המוקד) עם רע"ן דבל"א בפרקליטות הצבאית הראשית, ע' מתאם הפעולות, רע"ן מו"ש בגדה ועוזר היועמ"ש בגדה, לישיבה בה סוכמו נושאים עקרוניים וטכניים בעניין המבקרים, מעמדם, נוהלים שונים הקשורים למעמדם, אגרות, דרכי תשלום וכד'. בישיבה זו סוכם גם כי התאריך הקובע לעניין שייכות ל"הסכמי הבג"צ" יהיה 31.8.93.

למרות הסיכומים הללו קיבל המוקד מאז חודש מרץ 1994 (שאז אמורים היו סעיפי סיכומים אלה להיכנס לתוקף) מאות תלונות שעניינן הפרות שונות של הסכמי הבג"צ.

המבקרים שאינם נכללי בהסכמים סובלים מעקרון המכסות: מי שנכנסו לאזור לאחר 31.8.92, מוגנים בהסכמים אולם בקשות אחמ"ש בעניינם יידונו כחלק ממכסה.

להערכתנו, מדובר באלפי בקשות אחמ"ש המחכות לתורן - יש בידינו מסמכים מנפות שונות שעניינם בקשות אחמ"ש שהוגשו עוד ב-1994 (ומעט מ-1993) שיידונו רק בשנ"ע 1996, שכן המכסות בנפות הללו נסגרו לשנה זו. לפיכך, מי שנישא עכשיו או שרק עתה מגיש בקשת אחמ"ש - עניינו יידון בעוד שנים - ואם אין בן/בת הזוג מוגן במסגרת הסכם הבג"צ, הרי שאינו יכול במהלך השנים הללו להיכנס כמבקר - כך החליטה המערכת הצבאית - ונגזר עליו ועל בן זוגו פירוד כפוי בן שנים.

להלן מכסות האחמ"ש לפי נפות:

הנפה	מכסת בן/בת זוג	מכסה הומניטרי	סה"כ
ג'נין	140	50	190
שכם	150	50	200
טו"כ	170	50	220
רמאללה	145	45	190
בי"ל	110	40	150
חברון	170	60	230
נפת הבקעה	3	2	5
מת"ק יריחו	12	3	15

הסכמי אוסלו ב' משקפים את ההסכמים שהושגו ע"י המוקד והקואליציה של ארגונים ז"א בעניין איחוד משפחות, ללא כל שינוי משמעותי.

הפרוצדורה של הגשת הבקשות השתנתה, שכן עתה על התושב הפלסטיני להגיש בקשתו אצל הרש"פ אולם ההסכמה או הסירוב לבקשה - נותרו באופן בלעדי בידי ישראל, כמו כן ישראל היא המאשרת או שוללת זכות ביקור של קרוב משפחה מחו"ל בשטחים. כמו כן, לא שונו המכסות הרלבנטיות.

עפ"י ההסכם, ערעורים על החלטת הרשות ניתן להפנות לוועדה משותפת ישראלית-פלסטינית. טרם נודע מיהם חברי הוועדה ומה הקריטריונים על פיהם פועלת הוועדה.

הוועדה המשותפת הישראלית-פלסטינית הדנה בנושאים של איחוד משפחות ורשיונות ביקור, טרם גיבשה הליכי עבודה ברורים. אנו עומדים בקשר עם נציגי שני הצדדים וממתינים לקריטריונים שיפורסמו, בכוונה להמשיך ולסייע לאלפי האנשים שפנו לסיוענו.

המוקד ובצלם עוסקים עתה בכתיבת דו"ח מקיף על נושא זה וההתפתחויות בו במהלך השנים האחרונות.

עזה וחופש התנועה

נושא חופש התנועה בעזה - כניסה ויציאה - מצוי כולו בשליטה ישראלית. אמנם בקשות לאישורי תנועה מוגשות לרש"פ, אולם הרש"פ מעבירה הבקשות לבחינה ישראלית וההכרעות מועברות ע"י הרש"פ לתושב. גם כאן יש ועדת עררים משותפת ישראלית-פלסטינית. ממעקבנו עד כה אחר פעולות ועדה זו, מסתבר כי בדרך כלל מאשרת הוועדה את הסירוב פעם נוספת, בדרך כלל מטעמים בטחוניים. יש להדגיש כי מצב זה מעוגן בהסכמי אוסלו, שנתנו בידי ישראל את הכוח לאשר או לשלול תנועת אנשים, סחורות וציוד. על הקשיים הניכרים הנעוצים במצב זה, נא ראו בפרק עתירות לבג"צ וקדם בג"צ.